

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši števil. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Janko Florjančič. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Državni zbor.

Državni zbor zopet zboruje. Dolgo časa, cele mesece se vladi ni zdelo potreba, pozvati parlament, da vrši svoje po ustavi mu izročeno delo. Cele mesece je vlada izhajala brez parlamenta. Ali pa se ga je bala. Ne sicer, kakor bi njegove sklepe kaj upoštevala in se ozirala na mnenje vplivnih parlamentarcev, ampak bala se ga je radi tega, ker ima ona o našem državnem zboru strašno slabo mnenje. Vlada se je, odkrito povedano, bala, da državni zbor naše države ne kompromitira na zunaj.

Kaj bo, če se snide parlament? Če Klofač, Biankini in drugi poprimejo za besedo in začno šibati našo notranjo in zunanjo politiko? Ta vprašanja so merodajnim krogom brnela po glavi in iz strahu pred prekoračnimi in preodkritimi poslanci je vlada zlezla pod klop in ni si upala dopustiti, da bi se zbornica sešla.

Ne vemo za koga je to bolj žalostno, ali za vlado, ali za parlament, ali za oba skupaj. V tako važnih časih nima naša država parlamenta, na katerega bi se mogla zanesti. V tako resnih časih, kot jih je prekoračila naša država to zimo, se morajo odgovorni politiki naše države bati parlamenta, mesto da bi našli v njem najmočnejšo oporo; morajo gledati v državnem zboru svojega sovražnika, mesto da bi videli v njem svojega najzvestejšega zaveznika v brezdvoma težkih in odgovornosti polnih bojih, ki so jih imeli prestati.

Hvala Bogu! Po mirni poravnavi s Črno Goro se je težavni položaj naše države vsaj deloma izboljšal. Sedaj se vladi ni več treba „bati“ parlamenta. Zato more zbornica zopet zborovati. Tako se imamo avstrijski državljani pravzaprav črnogorskemu kralju zahvaliti, da naš parlament zopet zboruje.

Kakšen strah ima vlada pred parlamentom, da ne bi „naredil kake neumnosti“, se vidi iz

ttega, da je vlada najprej odklonila dati vsaka pojasnila poslancem glede naše balkanske politike. Ima sicer lep izgovor, češ, za tak razgovor imamo delegacije, parlament se naj bavi samo z vprašanji notranje politike, o krošnjarstvu, o tem, kdaj se naj zapirajo zvečer trgovine, o kužnih boleznih, o novih davkih, kvečjemu morebiti še o češko-nemških spravnih pogajanjih, ki se vsake kvatre enkrat razbijejo, a čez par mesecev zopet začno od kraja. To bi bilo vladi še nekako prav. Ali, da bi bili dolžni poslanci tudi o tem izpregovoriti resno besedo, zakaj je naša država vkljub svoji popustljivosti v balkanski politiki prišla na las blizu, da se zaplete v vojno, zakaj je morala stati skozi celo zimo oborožena do ust in šteti stotine in stotine milijonov denarja, ki jih bo treba plačati iz žepov državljanov, o tem seveda bi moral parlament molčati.

No, to pot je vlada delala račun brez krčmarja. Poslanci se niso dali ostrašiti od vlade in pri prvem branju proračunskega provizorija se je o tem po govoru ministrskega predsednika Stürgkha vnela debata, in s poslaniških klopi je tekom tega tedna padla na račun vlade marsikatera trpka beseda.

Grof Stürgkh ni v svojem govoru povedal ničesar posebno zanimivega. Vse, kar je povedal, je javnost vedela že prej. Stvar poslancev bo, da povedo to, kaj Stürgkhovemu govoru manjka, da bi bil tak, da bi mogel zadovoljiti parlament, ki drži kaj nase. Več kot 30 govornikov je oglašeni k besedi. Debata bo trajala več dni, morebiti cel teden.

Zanimivo je to, da je prišel prvi do besede naš slovenski poslanec dr. Korošec. In prav umestno je, da se pri debati, kjer je govor o balkanski politiki, oglasi Slovenec prvi k besedi. Za našo državo pomeni balkanska politika rešitev jugoslovanskega vprašanja. To jugoslovansko vprašanje pa je ure-

ditev razmer na Slovenskem in Hrvaškem, v Bosni Dalmaciji in Hercegovini. A Stürgkh o tem ni črnil niti besedice.

To napako v Stürgkhovem govoru je poslanec Korošec najprej ošibal, potem pa je nadaljeval: Čestokrat se krivda na neuspehih monarhije javno pripisuje našim diplomatom. Je pa vprašanje, če ne nosijo krivde v prvi vrsti naše notranjepolitične razmere. Najnotrajnejše jedro države je nezdravo! Mnogi narodi države so nezadovoljni, vsled česar se vzbujajo na zunaj vtis, kakor da ni enote in močne volje. Leta 1866 bi bili morali svojo nalogo videti v tem, da bi se bili nastanili na Balkanu in ob Adriji. Mesto tega se je ustvaril dualizem, s kojega pomočjo so hoteli ubiti moč avstrijskih Jugoslovancev. Razdvojili so Slovence in Hrvate, a dali so Madžarom v roke moč, ki jo sedaj ti izrabljajo v pogubo države. Nesrečna politika naše države ima svoj izvir v Budapešti. A mi nočemo mažarske Avstrije! Mi hočemo, da se razmere na Slovenskem in Hrvaškem uredijo, da bomo avstrijski Jugoslovanci privlačna sila za brate Srbe, ki žive v kraljevini Srbiji. To zahteva korist naše države. Jugoslovanci ne vidijo svojega blagra in bodočnosti izven meja monarhije, zahtevajo pa z vso odločnostjo v mejah monarhije iste pravice, kakor jih imajo drugi narodi, možnost, da kulturno in gospodarsko napredujejo. Dosedanja avstrijska politika nas je žalibog izučila, da od vlade in od strank nimamo Slovenci ničesar pričakovati. Tudi Krščanski socialci, ki so bili nekdanj ponosni na to, da so hoteli biti vsem narodom pravični, so razvili črno-rdeče-zlato zastavo. Naše zadnje upanje je vladarska hiša. Ta edino more, oprta na močno armado, storiti konec dualizmu, dati Jugoslovancem pravice in ustvariti v državi red, ki ga sedaj ni. Ta je šele na razvalinah dualizma mogoč. Na teh pa naj se dvigne nova, vsem narodom pravična federalna Avstrija!

PODLISTEK.

Kako se je Godrnjal zastopil v Ljubljano ozil.

Spisal P. Bohinjec.

Godrnjal in ona sta okopavala korenje na njivi pod Ljubeljem.

Raz Ljubelj pa pričvrči lahek avtomobil po beli cesti. Hipoma se ustavi na koncu Godrnjalove njive in mlad popotnik skoči iz njega.

Godrnjal in njegova Špela se naslonita na toporišči motik in začujeno zreta na cesto, koder je popotnik popravljal svoj avto.

„Nisem še videl od blizu tega zlomka. Moram ga pogledati.“

„Oh, ne hodi, Jaka! te lahko ubije tisti peklenšček, ki gori v motovilu.“

In Godrnjal odkoraka z motiko proti cesti. Prtene hlače so mahale na njem in hodnična srajca je vihrala v zraku. Druge obleke ni bilo na njem.

„Ali Vam je konj opešal?“ vpraša in se razkorači pred avtomobilom, naslonjen na svojo motiko.

„Tisto ne, oče!“

„Ko bi bil ta konj živ, bi mu jaz precej prinesel korenjevca, da bi ga žrl.“

Popotnik se vgrizne v ustnice, Godrnjal pa nadaljuje:

„Kakšno pa je vendar tisto olje, ki menda žene to motovilo naprej?“

„Lahko poskusite, oče!“

Popotnik odpre posodico za bencin.

„In če me raznese?“

„Potem bo tudi mene razneslo.“

„Aja, taki-le gospodje navadno nimate dosti vere in če se razjezite nad kakšno rečjo, pa si vzamete življenje. Jaz pa nisem tak. Bog je dal življenje in človek si ga nima sam pravice vzeti.“

„Bom pa jaz najprej poskusil.“

„O ne, ne, že vidim, da vam ni nič za življenje. Jezni ste, ker ne morete tega motovila pognati naprej, pa se hočete končati zavoljo tega.“

„Priatelj, vi ste norec!“

„Pa naj bom, saj sva sama.“

Popotnik se spet vgrizne v ustnice.

„Rad bi se pa vendar le enkrat peljal v ti čudni škatlji,“ spet povzame Godrnjal besedo.

„Pa se dajte, kar prisedite!“

„Naj se pes obesi — do podklanca, gospod!“

In Godrnjal sede poleg popotnika, z motiko v roki.

Avto začne grčati, sikati, cvrčati, se premikati... Godrnjal pa se začne tresti, presejati, premikati... Strah se ga je polotil in žal mu je bilo, da je prisedel. Tema se mu je delala pred očmi in najraje bi bil mižal. Pa se ni dalo. Vsak hip druga okolica, vsak hip druga vožnja, vsak hip življenje v nevarnosti.

„Norec!“ je vpila Špela za njim. In samo ta beseda se mu je motala v duši, mu je begala srce...

„Še Špela me zmerja z norcem — kaj sem res?“ premišlja Godrnjal in veter mu jemlje sapo. Kako rad bi se ustavil pred Ankoletovo gostilno

in dal za mero vina — ali ni bilo rešitve. Niti nagovoriti ni upal svojega voznika. Ko pa se prizibljeta bolj na plan, tedaj vendar prileze Godrnjalu beseda iz grla:

„Je že dosti, gospod! Kar počakajte, da izstopim.“

„Zdaj ne morem. Pod klancem bi bil povedal. Bila bi smrtna nevarnost, če bi zdaj ustavil.“

„Vidiš ga, škrijca, saj mu je vendarle za življenje,“ misli si Godrnjal in zaupanje je začelo rasti do popotnika.

Avtomobil pa beži čez klance in ovinke kakor bi s škarjami platno rezal.

„Ali smo že iz nevarnosti?“

„Zdaj še ne. Naj bencin pogori iz tistega-le malega piskerčka.“

„Kdaj pa bo to?“

„Dobre pol ure že še ne.“

„Križ božji, saj smo že v Tržiču, jaz pa brez klobuka in v sami srajci!“ vzdihne Godrnjal.

Zvedave Tržičanke niso izgrešile avtomobilista, ki se je vozil počasi skozi trg.

„Ješ, norca peljejo!“ so klicale ženske vse vprek in drle na trg.

Godrnjalu je postajalo vroče, sramežljivo je naslonil glavo na motično toporišče in se udal v šoferjevo voljo. Ta pa že ni več grizel ustnic, ampak se je muzal.

Delavke so se usule iz predilnice v Vojah, zagledale nenavadnega avtomobilista in se smejale na ves glas. Godrnjal vzdigne motiko, ena ženska pa zakliče:

Iz seje deželnega odbora kranjskega

dne 17. maja 1913.

Definitivnim deželnim zdravstvenim tajnikom se imenuje dr. Fran Dolšak.

Deželnim konceptnim praktikantom se imenuje absolvirani jurist Venceslav Polak.

Pogodbenim uradnikom za sestavo občinske statistike se imenuje občinski tajnik Franc Mercina.

Pomožnim paznikom v deželni prisilni delavnici se imenuje Avgust Zupančič.

Paznik deželne prisilne delavnice Josip Berdajs se na lastno prošnjo vpokoji.

Deželnemu odboru se predloži poročilo o potrebi ustanovitve deželnega revizorskega urada za občine.

Društvu za varstvo deklet v Kajiri se dovoli 500 K podpore.

Ker je Kino-Metropol, katerega predstave je slovenskemu dramatičnemu društvu dovolil deželni odbor v deželnem gledališču, priredil jako nespodobne, moralni čut žaleče predstave, vkljub temu, da mu je bilo od deželnega odbora strogo naročeno, da prireja predvsem vzgojne in poučne predstave in se varuje vsake lascivnosti, deželni odbor deželnemu glavarju naroči, da pri prvi predstavi, ki bo po njegovem prepričanju žalila moralni čut, takoj deželno gledališče za Kino-Metropol zapre.

Na deželni pristavi na Robežu se izvršujejo osuševalna dela.

V licencovalno komisijo za ljubljansko okolico se imenuje za člana Fran Žitnik z Laniš, za namestnika Miha Dimnik iz Jarš, za živino-zdravniškega izvedenca pa okrajni živinozdravnik Josip Šink.

Delniška družba Leykam-Josefsthal je kupila Dolinarjev mlin z jezom, tako, da dobi kupnino izplačano šele tedaj, ko bo družba zgradila svojo električno napravo, ki je v konkurenci proti deželnemu projektu. Do tega časa pa družba vzdržuje jez na Dolinarjev račun, seveda tako, da bo Dolinar družbi kmalu več dolžan, kakor pa ima prejeti od nje. Dognalo se je, da je družba zopet brez vsakega dovoljenja jez skoraj za pol metra vzdignila in zazidala na jezcu prepust za odvajanje peska in gramoza, s čemur je jako oškodovana vrednost vodnih pravic, ki si jih je kranjska dežela pridobila takoj nad Dolinarjevo napravo. Sklenejo se proti takemu početju delniške družbe Leykam-Josefsthal primerni koraki.

Zgradba mostu čez Kamniško Bistrico pri Stranjah se odda podjetniku Scagnetti.

Ker je centralna vlada naznanila svoje stališče glede mitnine za avtomobile na Reški de-

želni cesti in na deželni cesti čez Bloško polico, se izdela nov zakonski načrt.

Pri zgradbi deželne elektrarne v Žirovnici se odobri naprava vzpenjače.

Za plačilo prispevka k trebljenju potoka Radomlje se dovoli interesentom pet letnih obrokov proti obrestovanju po 4 1/2 %.

V Hrastju pri Postojni se zgradi s prispevkom vojnega ministrstva vodnjak.

Državnim poslancem kranjske dežele se izroči spomenica o vladni predlogi zakona za varstvo mladine z ozirom na finančni vpliv tega zakona za kranjsko deželo.

Pritrđi se opustitvi „Suknarske steze“ v Ljubljani.

Ugodi se prošnji deželne gasilske zveze, da sme uporabljati kranjski deželni grb na pečatih, tiskovinah in uniformah, ker smatra deželni odbor to gasilsko zvezo kot svoj deželni strokovni organ.

Isti zvezi dovoli prostor za uradno poslovanje v deželnem dvorcu.

Odprto pismo

na g. deželnega poslanca Cirila Pirca, načelnika Okrajne bolniške blagajne v Kranju.

Podpisani sem meseca avgusta 1911 vžigal opeko v opekarni Janeza Zaplotnik na Letencah. Po delu sem se nekega dne (dneva se natančno ne spominjam) vračal domov. Po poti sem bil napaden. Neki K. me je sunil z nožem v levo nogo, ne da bi mu bil jaz dal zato kakšen povod. Peljal sem se k dr. Šavniku. Ta mi je zašil rano in naznanil dogodek sodnji. Napadalec je izjavil pri preiskavi, da me je sunil „zato, ker mu je takrat ravno tako prišlo“ in je dobil zato pri obravnavi pred ljubljanskim sodiščem tri mesece zopora. Ker sem bil član Okrajne bolniške blagajne, sem dr. Šavnika vprašal, če bom dobil bolnišnico od blagajne. Dr. Šavnik so rekli: „Seveda boste dobili, tudi vožnjo k zdravniku Vam morajo povrniti, pa ne prej, dokler ne bo pred sodnijo dokazano, da Vi niste bili nič krivi, da Vas je K. napadel.“ Po obravnavi sem tedaj prosil v sodniji, naj mi dajo tako potrdilo, da bom šel z listkom po denar v Okrajno bolniško blagajno. Odgovorili so mi: „Vam ni treba tega potrdila. Bomo sami pisali na blagajno. V štirih dneh pridite po denar v blagajno, pa boste dobili.“ Čez en teden grem v blagajno. Tam so mi rekli, da ni še nič prišlo. Grem še enkrat, zopet čez en teden. Sem dobil isti odgovor: „Ni nič prišlo, ne boš nič dobil.“ Pozneje jaz od blagajne nisem dobil nobenega poročila, kako je

mojo zadevo rešila, iz česar sklepam, da je tudi načelstvo s tem ustmenim odlokom blagajniških uslužbencev smatralo mojo zadevo za opravljeno. Dolžnost blagajne pa je bila, z ozirom na mojo zahtevo, da se mi izplača bolnišnica, izposlovati na vsak način od sodnije potrebna pojasnila in mi potem pismeno naznaniti sklep načelstva, s katerim se mi podpora prizna ali pa odkloni, da bi se v tem slučaju mogel na podlagi tacega pismenega odloka eventualno pritožiti na razsodišče. To se pa ni zgodilo. Z ustmenimi odloki uslužbencev Vaše blagajne je bilo vse opravljeno, jaz pa pripravljen ob 40 K, ki jih še danes z vso pravico zahtevam od blagajne. Ali Vam je znan moj slučaj, g. načelnik?

Najmanj, kar smemo zavarovanci zahtevati od Okrajne bolniške blagajne je to, da se z nami postopa vestno, ne pa tako malomarno, kakor je postopala blagajna z menoj, ki že šest let plačujem redno v blagajno svoje mesečne prispevke.

Z vsem spoštovanjem

Janez Markovič iz Tenetiš 14,
delavec pri Janezu Zaplotniku na Letencah.

DOPISI.

Iz kranjske okolice se nam piše: „V seji deželnega zbora kranjskega z dne 25. januarja 1912 je deželni poslanec g. Ivan Zabret interpeliral radi zanemarjenja državne ceste iz Kranja v Kokro. Skoro leto dni je bila cesta v škandaloznem stanju in se na vse prošnje in pritožbe ni nič oziralo. V zadnjem času, odkar je prišel novi cestar Ivan Tavčar, izgleda cesta, kakor bi jo vzel iz škatljice. Do km 30, to je do deželne meje je cesta ob robih lepo iztrebljena, tako, da je sedaj skoro meter širša, v sredi primerno izravnana in zadostno nasuta. Ta cesta je sedaj res vzor drugih cest. Ker delo krasi mojstra, treba to javno pribiti.“

S Trate pri Škofji Loki. Na binkoštni ponedeljek ponoči so neznani storilci na Trati pri Škofji Loki čez cesto položili 7 metrov dolg hloed in tako zaprli celo cesto. Po 11. uri je od škofje-loškega kolodvora privozil avtomobilni omnibus s 7 potniki. V daljavi 20 metrov je šofer k sreči opazil hloed in mogel še o pravem času ustaviti vozilo; drugače bi se bila pripetila nesreča.

Z Bleda. Na Bledu ima pomorski kapitan Cliunak iz Trsta „vilo Carmen“. V petek se je pripeljal njegov 18 let stari sin iz Trsta na Bled, da pripravi vilo. Ko je izstopil na kolodvoru, je izstopil tudi neznan tujec ter ga je ves čas zasledoval. Zvečer se mu je tujec približal, v hipu potegnil revolver in ustrelil mladeniča v prsi. Ropar je nato mladeniča oropal. Vzel mu je 1600 K denarja, zlato uro in prstan ter listine, nakar je prazno listnico vrgel proč. Ranjenca so prepeljali v ljubljansko deželno bolnišnico. — Z druge strani pa se nam poroča, da je Cliunak bival na Bledu štiri dni, dajal velike napitnine natakarcam in sploh jako zapravljivo živel. Ljudje govore, da se je zgodila z mladeničem neka druga nesreča (poskušen samomor) in da je povest o „ropu“ od kraja do konca izmišljena.

„Godrnjal je izpod Ljubelja!“
„Znorel je,“ pristavi druga.
„V norišnico ga peljejo,“ dodane tretja.
Godrnjal še zmerom drži motiko v roki — pa odslej tako, da je toporišče stalo na tleh. Po Pristavi so vpili otroci:

„Mama, mama, pojdite gledat, kaj se pelje po cesti!“

Popotnik privozi na ravno cesto. Godrnjalu so vihrali lasje po zraku in srajca je hlapotala na njem kakor bi hroplo nadušljivo kljuse.

Drevesa, žito, hiše, kozolci — vse se je majalo pred Godrnjalovimi očmi in, predno je minilo pol ure, je že avtomobil pridrdral v Kranj.

Godrnjal je stiskal pesti, šofer se je muzal. Redar je stal pred Jelenovo gostilno in se zamaknil v številko avtomobila.

Ali popotnik je zdrčal po klancu in letel čez most, ljudje na cesti pa so se ustavljali in delali opazke.

„Dva norca!“

„Kateri je večji?“

„Šofer.“

Godrnjal se je ozrl v šoferja, ta pa se je vgriznil v ustnice.

V Gaštejškem klancu se je Godrnjalu spet lice razjasnilo. Na misel mu je hodila tista:

„Na Gaštej privozim,
ukažem izpre!“
in rečem primesti,
karkol mi je všeč.“

Ali upanje se mu ni uresničilo.

„Kaj še ni pol ure? To je cela večnost!“
zine Godrnjal.

„Oblačno je, vlažen zrak, zato bencin gori počasi.“

„Vrag vzemi tebe in tvoj bencin!“ zagode Godrnjal.

„Le pomiri se, prijatelj! Ti si pod Ljubeljem meni očital jezo, a sam nisi nič boljši.“

„No, zdaj se boš še norca delal iz mene?“ zakličče Godrnjal in vzdigne nehote svojo motiko.

V tistem hipu potegne šofer svoj revolver iz žepa. Godrnjal opazi orožje in motika mu ponižno zdrkne na tla. Zaškriplje z zobmi in obmolne, šofer pa se spet muza.

To je bilo že na ravnem polju. Kozolci, hiše, žita, drevesa in vse je spet migljalo Godrnjalu pred očmi. Mrak se je delal — mrak tudi v Godrnjalovem srcu. Skrb mu je stiskala obisti in strah ga je mučil. Hladna sapa mu je zapihala za srajco.

„Koliko Vam dam, če me popeljete nazaj gori v Šentansko dolino?“

„Pod Ljubelj, prijatelj? Danes ne, jutri pa.“

„Do jutrnjega dne ne morem čakati. Moja Špela bo žalosti umrla.“

„Potem morate že peš domov, očka!“

Godrnjal se je pobožno prekrizal pred Šentvidsko cerkvijo in solze so mu silile na plan.

„Le potrpite, očka! Kmalu bova v Ljubljani.“

„V Ljubljani? Tam me bodo gotovo zaprli, ker sem tak.“

„Ste brez skrbi. Peš pa bote že inorali nazaj. Ali pa se peljite z vlakom.“

„Ko bi imel kaj denarja pri sebi.“
Molk nastane, šofer se muza, avtomobil se pomiče vedno počasneje...

Šiškarji so že komaj opazili nenavadna popotnika. Pač pa jih ni izgrešil ljubljanski redar, ki je kimal pred mitnico.

Avtomobil se ustavi, šofer namigne redarju in želi srečno pot Godrnjalu, ki se je izmotal iz motovila.

Razoglavi in bosopeti Šentanec pa je z motiko na rami hitro pobiral stopinje po široki cesti na Gorenjsko.

Pot je bila dolga, večerja kratka, vrnitev srečna, a Špela netečna.

„Pa praviš, da so Tržičanke radovedne. Kdo pa je kriv temu?“

„Moška radovednost“, odgovarja Godrnjal, z žensko resignacijo.

„Ali nisem klicala za tabo: Norec!?“

„V Kranju so rekli, da sva oba norca, vsak pol.“

„Kadar se po zimi pelješ z Ljubelja na vlačugah, takrat te rada vidim. In če se tudi prevrneš na mehko — v sneg.“

„Jaz te pa vselej rad vidim, Špelica, še takrat, kadar si huda. Se ti tako poda. In če bi se ti prevrnila, bi tudi rad videl.“

„Ura se je ustavila, Jaka, ker te ni bilo sinoči doma, da bi jo bil navil. Navij jo no!“

„Včeraj mi jo je že Ljubljančan navil.“

Jakec v zibelki se je zbudil in zajokal...

Iz Žabnice. Pred nedavnim časom so zlikovci uničili nekaj sadnega drevja pri Dolinarju v Dorfarjih, večkrat preljudkali nekemu posestniku pri Sv. Duhu kositarško kangljo za mleko in porezali tudi par konjem repove. Zdaj pričakujejo zaslužene „nagrade“. — V neki neobljudeni hiši so otroci izvohali večjo zalogo suhih klobas. Hajd nad nje in izpraznili so. To je bila južina kakor kaka ženitina. Škodo so starši poravnali. — Dne 16. t. m. proti večeru se je na cesti proti Dorfarjem ustrašil posetniku Vilfanu konj mimo vožečega avtomobila. Prevrnil se je voz s stelo, gospodar si je pa ob komatu levo roko precej poškodoval. — Ptujec, star kakih 40 let, z brkami pod nosom, oblečen navadno, kakor kak kurjač, s športno čepico na glavi, včasih s ključki v rokah, hodi po župniških okoli pod pretvezo, da kot stražnik s Studenca pri Ljubljani išče ubeglega umobolnega gospoda G., in slepari za denar. Po drugod prihaja zopet z drugimi izmišljotinami ali se celo pripelje. Neke žena v kranjskem okraju mu je baje precej nasledla. Dotičnik je svoječasno sam bival kot epileptik na Studencu in zdaj zna to sleparsko izrabljati. Pozor toraj!

Iz Čirčič pri Kranju. V petek ponoči je šel gledat hlapec posestnika Cesnja, Jurij Kern, v hlev k živini. Ko se približa h kobilici, udari ga ta s koptom s tako silo v prsa, da je takoj obležal in drugo noč umrl.

Iz Srednjih Gameljnov. Zadnjo soboto ob devetih zvečer se je vnel Zalokarjev pod v Srednjih Gameljnih. Na podu je bilo spravljeno mnogo slame. Ob strani so bile naložene butare, vsled česar na zadušitev ognja ni bilo misliti in so se točno in v velikem številu na lice mesta došle požarne brambe iz domačih vasi in okolice omejele na lokaliziranje požara, kar se jim je tudi posrečilo. Razen pada je zgorela Pintarjeva bajla, kjer je postalo plen plamena vse pohištvo, perutnina in celo nekaj gotovine. Kako je ogenj nastal, ni znano: ali ga je podtaknila hudobna roka, ali pa je kdo s ceste po lahkomišelnih ne previdnosti vrgel gorečo cigareto.

Z Viča. Včeraj zjutraj ob sedmih, ko je šel neki pečar na delo na Vič skozi Mestni log je videl v vodi na Pasjem brodu utopljenca. Preiskava je dognala, da je utopljenec Janez Rožič, rojen leta 1851. v Tuštajnu, pristojen v Ljubljano, stanujoč na Cesti na loko. Na bregu je ležal u. i. enčev klobuk in suknjič, ki ju je odložil preden je skočil v vodo. Rožiča so pogrešali že v nedeljo. Zadnja leta je prosjačil, včasih je žagal tudi drva in delal kolikor so mu pripuščale njegove moči. Prej je bil kovač. Na stara leta ni mogel opravljati več napornega kovaškega dela. Njegov sin se je lansko leto utopil prav na tem kraju. Žalostno!

Iz Sore. (Volitev v vodno zadrugo.) Ker je postala tukajšnja razsodba z dne 18. februarja 1913 št. 1509 v zadevi uravnave reke Sore med Godešičami in Goričami pravomočna, razpisuje c. kr. okrajno glavarstvo na podlagi § 7 pravil vodne zadruge, v svrhu, da se ustanovi novi njen prvi odbor, volitev na dan četrtek 5. junija t. l. ob 10. uri dopoldan v šoli v Sori. Volitev petero odbornikov in treh namestnikov izmed združnikov se bo izvršila na podlagi pravomočnega skladnega katastra. Glasovalo se bo ustno. Večina glasov (treba nadpolovične večine), se ne bo cenila po glavah, ampak po vrednosti zemljišča, prizadetega po uravnavi. Vabijo se vsi pri županstvih v Sori, Stariloki in v Medvodah razporeženem skladnem katastru vpisani zemljiški posestniki oziroma člani zadruge, da se osebno udeležijo volitve.

Iz Ribnice nam poročajo: V ponedeljek popoldne ob četrty uri se je vnelo na Bregu na skednju h. št. 12. Ker je bil močan veter, je bil del vasi takoj v ognju. Pogorele so štirim gospodarjem hiše z vsem, ker so bili ljudje na polju, skednji in en kozolec. Najnesrečnejša je neka vdova, kjer se je vnelo; zgorele so ji vse tri krave in dva prašiča. Zažgali so najbrže otroci.

Z Ježice. Marija Jakopič, po domače Šuštarica iz Male vasi, župnije Ježica, je šla v petek v gozd po steljo. Pri tem je padla z voza in je bila v tistem trenutku mrtva. Mrtvo so pripeljali domov.

Z Rečice pri Bledu. Prostovoljno gasilno društvo na Rečici (Bled) priredi vsakoletno tombolo z različnimi zabavami na nedeljo, dne 25. maja, v restavraciji „Mangart“. Slavno občinstvo in sosedna društva se prosijo za mnogoštevilno udeležbo. — Odbor.

Brezje. Včeraj 22. t. m. je bilo v društvenih prostorih skioptično predavanje o balkanski vojski.

POLITIČNI PREGLED.

Na Balkanu.

Skader.

Poveljniki mednarodnega brodivoja so izdali proglas v angleškem in albanskem jeziku, v katerem naznanjajo, da vodi upravo komisija častnikov, vrh tega pa poslujeta občinski svet in sanitetna komisija. Strogo je prepovedano nositi orožje kakor tudi priti z orožjem v mesto.

Mirovna pogajanja.

Mirovna pogajanja se zavlačujejo. Balkanske zvezne države se ne morejo zediniti, da bi podpisale preliminarno mirovne pogoje, kot so jih predlagale velesile in o katerih smo poročali v zadnji številki. Zahtevajo nekatere izpremembe. Od teh je najvažnejša ta, da naj bodo delegati balkanskih držav imeli na mednarodni finančni konferenci v Parizu iste pravice, kakor delegati velikih držav. Ta konferenca v Parizu bo rešila vprašanje vojne odškodnine in razdelitve turškega državnega dolga. Poleg te važne zahteve predlagajo balkanske države še par manjših izprememb, ki so pa manj važne. Pretečeno sredo je te izpremembe izročil angleškemu državnemu tajniku Greyu srbski delegat Novaković v imenu balkanske zveze. Balkanske države upajo, da se velesile tem izpremembam ne bodo upirale in jih bodo rade dovolile. Nato se podpiše preliminarni mir in začno pogajanja za sklep končnega miru med Turčijo in balkanskimi državami.

V Nemčiji

praznujejo ta teden poroko edine hčerke nemškega cesarja. K tej slavnosti so se pripeljali v Berlin ruski car, angleški kralj in kraljica, in več drugih kronanih glav. To je sicer rodbinsko slavlje. Te vladarske rodovine so med seboj v sorodu. Vendar imajo sestanki vladarjev tudi takrat političen pomen, če ni ravno njih namen, delati politiko. Vidi se iz obiskov teh vladarjev v Berlinu, da zna nemška država v kljub vsem težavam ohraniti prijateljske stike z Angleži in Rusi. Naši diplomati bi se tu lahko kaj naučili.

Na Francoskem

se že več mesecev sem pečajo z mislijo, vpeljati nazaj triletno vojaško službo. Sedaj imajo dveletno. Ker hočejo armada za vsako ceno pomnožiti, je treba pridržati še tretji letnik v službi. S tem se peča francoski parlament. Večina Francozov je za ta načrt. Mnogi, zlasti socialisti, pa s njim niso zadovoljni. Na več krajih je prišlo do velikih demonstracij proti uvedanju triletno vojaške službe. Ponekod so se teh demonstracij tudi vojaki udeležili. Kolovodje teh protivojaških demonstracij so prijeli. Pravijo, da jih bodo vteknili v kazenske kompanije in jih poslali v Afriko delat pokoro.

Iz parlamenta.

Za dr. Korošcem, ki je s svojimi tempermetnimi izvajanja zbudil mnogo pozornosti, je govoril dr. Kramar, ki je jako srečno razkril slabe poteze naše diplomacije, zlasti z ozirom na razmerje do Italije. — Do besede bo prišlo do 40 govornikov vseh strank. — Sredi prihodnjega tedna se snide skupščina načelnikov, da se dogovori o nadaljnjem delavnem programu. Poleg začasnega poslovnika in proračunskega provizorija se večina strank zavzema za to, da se reši tudi finančni načrt in tako dovrši trudopolno delo odsekovo. Ker se upirajo Rusini, da bi se pred gališkimi volitvami sklenilo, koliko dobé dežele, se je pojavila misel, da bi se to obravnavalo šele v jeseni, zlasti ker dežele vsled tega ne bi nič trpele. — Finančni minister je v proračunskem odseku podal poročilo o dosedanjih izdatkih za vojaške odredbe. Na našo državno polovico odpade doslej krog 167 milijonov. Kako se bo svota pokrila, še ni jasno. Dober vzgled nam je dala Nemčija, kjer bodo pokrili izredne vojaške izdatke z enkratnim vojnim prispevkom bogatejših slojev, ne izvzemši vladarskih hiš. Tudi pri nas bi bil ta način, ki bi bil lahko izvedljiv in socialno pravičen, dober. Simpatično so pozdravili v parlamentu zadnjo odredbo gledé odpusta 50.000 rezervistov. Bosne in Dalmacije se sicer žal ta odredba ne tiče, zato pa se bodo dovolili tja vpo-klicanemu vojaštvu dopusti in jim bo plačala država prevozne stroške po železnici in po morju.

Rezervisti deloma odpuščeni. O odpustu rezervistov je bilo zadnji teden veliko govora. Cela država težko pričakuje, da bi bilo čimprej konec vojaškega izrednega stanja in da bi se vrnili radi homatij na Balkanu pod orožje poklicani rezervisti zopet k svojim družinam. Vojaška uprava pa se kar ne more odločiti za to. Vendar se je le doseglo. Dne 17. maja je bila na vsa poveljstva štirinajstih korov izdana odredba, ki določa, da naj odpuste na dom vse rezerviste letnikov 1908 in 1909. Nadalje se je odredilo, da se odpuste domov vsi nadomestni rezervisti letnikov 1910 in 1911. V celem bo odpuščenih

50.000 rezervistov. Rezervisti, ki službujejo v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji, pa za sedaj še ne bodo odpuščeni. Vendar pa je vojaško poveljstvo dovolilo, da sme pri četah v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji menjevaje se dobiti po 8 odstotkov vojakov štirinajstdnevni dopust.

NOVIČAR.

Dr. Ivan Šušteršič bo praznoval prihodnji teden 50 letnico svojega rojstva. Njemu, čegar gorenjska živavost in neustrašenost — saj izhaja njegov rod iz okolice Smlednika — je ustvarila našo stranko in jo vodila do zmaga nad propadlim liberalizmom, želimo odkritosrčno, da z istim pogumom in isto jekleno vstrajnostjo ostane še dolgo let načelnik S. L. S. Liberalne čenče, ki glodajo v teh dneh zopet ob njegovi osebi, bodo dosegle kakor pred leti isto: da bo namreč zvestoba našega ljudstva do svojega voditelja tem trdnjša!

Glas iz občinstva. Blížajo se dnevi katoliškega shoda v Ljubljani. Premalo je pa še po deželi zanimanja za ta shod. Ljubljanski pripravljavni odbor bi moral dati inicijativo in impulze na vse strani, da bi ne bil shod samo manifestacija množice, ki pride in se razide, ampak važen tudi v tem oziru, da bi se na shodu kaj tehtnega ukrenilo za napredek v verskem in političnem življenju. Zanimanje za shod bi se pozivilo, ako bi ljubljanski gospodje načrte resolucij, ki se bodo sprejele na shodu, kaj kmalu poslali zaupnikom po deželi, da se o njih posvetujejo in izreko svoje mnenje. Doslej se to še ni zgodilo. Utegnil bi pa ta ali oni „kmet“, ki pozna razmere na deželi, dati kak pameten nasvet. Potem bo lože napravil katoliški shod, kakor smo neke čitali, za bodočnost jasen načrt, ki bo merilo vsem korakom javnega dela. Potrebno pa je to tudi še radi tega, ker bi se tako že naprej prišlo najuspešnejše v okom nevarnosti, da se na shodu pojavijo glede tega ali onega nasprotujoča si mnenja.

Politična morala. Klik, ki komandira v Kranju, načeluje štacunar s prav omejenimi zmoglostmi in politik brez vsake zmoglosti, Ciril Pirc. Tekom zadnjih par mesecev smo v „Gorenjcu“ razkrili na par prav kričečih slučajih, kakor Podjed in Štefe, ki so se v resnici zgodili pri liberalni Okrajni bolniški blagajni, kako temeljito nespodoben je ta človek, da vodi ta zavod in je torej še manj na mestu, da zastopa kot poslanec v deželni zboru mest Loko in Kranj. Na ta dva slučaja Ciril Pirc do danes še ni odgovoril ničesar, kar pa je, bi bilo zanj bolje, ko bi ne bil. Z divjim lajanjem na predsednika „Meščanske zveze“, ki se menda vsaj, kolikor se poštenja tiče, s Cirilom Pircem še zmirom lahko pomeri, je pritiskal svoji klikki in celi liberalni stranki v Kranju, ki jo ta klika komandira, začeti pri Rudolfu Kokalju, svojem velikodušnem pokrovitelju, doli do viteškega kontrolorja Okrajne bolniške blagajne, pečat smešnosti. V slučajih Štefe in Podjed smo odkrili višek brezpravja in nerednosti, ki je kdaj vladal v kaki Okrajni bolniški blagajni, in ki ga je v Kranju vseskozi zakrivil naduti, domišljivi in vase zaljubljeni Pirc. Nesmrtno je s tem blamiral samega sebe, občinski zastop, Okrajno bolniško blagajno, še mnogo bolj pa liberalno stranko v Kranju, ki ima takega klavnega junaka za svojega načelnika. Mož je obenem tudi deželni poslanec. Povsod drugod bi dobil tak poslanec brca, da bi odletel najmanj nazaj v svojo barbarijo, kajti po svojih zmoglostih ta mož drugam ne spada. Pa mislite, da se je liberalna stranka zganila? Kaj še! Izmed vseh Pirčevih pristašev v Kranju ni najti menda niti enega, ki bi imel toliko poštenosti in takta v sebi, da bi protestiral proti takemu poslancu, ki ima tako čudno politično moralo. Tu je samo ena na mestu: Krepek fejt!

Prešernova kočna na Stolu je pozdravila prve obiskovalce o binkoštih. Prezimita je kočna še dosti dobro. Od vremenskih nezgod ni mnogo trpela, pač pa zopet od rok neznanih turistov, ki so, držeč se nemškega rekta: „Auf der Alm gibts' s keine Sünd“, vlomili okno in v kočni sami omaro, iz katere so pobrali sveče in v spomin zliht lonec rdeče barve. Gostovati so morali precej dolgo, o tem priča kup ožganih drva pod ognjiščem in polne nočne posode, nato so pa odšli v smeri proti Golici. Zgoditi se je to moralo zadnji teden pred binkošti, ker so se na celi poti do Golice poznali sveži sledovi v snegu. Kdor bi o teh nepovabljenih gostih — bili so trije po številu — vedel kaj natančnejšega, naj to naznani podružnici „Slovenskega planinskega društva“ v Kranju.

Loč krajevnih občin Jesenice, Kropa, Lesce, Leše, Ljubno, Mošnje, Ovsiše, Radovljica, Bled, Begunje, Predtrg in Bela peč se bo dne 2. junija t. l. ob 9. uri dopoldne v uradu c. kr. okr. glavarstva v Radovljici potom javne dražbe oddal v zakup za dobo od 1. julija 1913 do 30. junija 1918. — Zakupni in dražbeni pogoji se morejo pregledati pri c. kr. okr. glavarstvu v Radovljici ob navadnih uradnih urah. Lovišča se bodo dražila v vrsti, v kateri so zgoraj občine našete. — Dne 7. junija ob devetih dopoldne pa se bo na uradnem dnevu okrajnega glavarstva Kranj v občinski pisarni v Tržiču oddal v zakup lov občine Tržič

na javni dražbi za dobo petih let. Zakupni in dražbeni pogoji se lahko upogledajo v pisarni okrajnega glavarstva v Kranju. Pri c. kr. okr. glavarstvu v Ljubljani (soba št. 2) se bo dne 3. junija t. l. ob 11. uri dopoldne oddal potom javne dražbe v zakup lov občine Pijava gorica za petletno dobo, ravnotako lov občine Sv. Jošt.

V Kranju je bila včeraj krasna procesija. Požarna bramba ni nastopila, ker Sajevčev Janko štrajka. Godba ga ni ubogala in zato ji je dal slovo.

Vsesokolski zlet v Ljubljani je preložen na prihodnje leto.

Cepljenje koz. V prihodnjih dneh se bodo otrokom cepile koze. V kranjskem političnem okraju se prebivalstvo tako malo udeležuje te zdravstveno potrebne in prekoristne uvedbe, da pripelje komaj polovico za cepljenje godnih otrok k zdravniku. To je malomarnost, ki zna imeti zle posledice ob času, če bi nastopile prave koze v epidemični razširjenosti. Tudi županstva se v občeh svojih tozadevnih obveznostih (dvorni dekret z dne 9. julija 1836, št. 13192) premalo zavedajo. Da se v prihodnje izboljša to sedaj neugodno stanje precejšen otrok, je c. kr. okrajno glavarstvo v Kranju odredilo sledeče: 1. Županstvo mora razglasiti po vsej občini po večkrat — dan, uro in kraj, kjer se bodo cepile koze, kar mu bo naznanil pristojni g. okrožni zdravnik. 2. Da se odvzame ljudem vsak izgovor in da se doseže čimvečji vspeh, naj najame županstvo posebnega sela, ki mora obhoditi vse vasi ter pozivljati ljudi prav resno, da privedejo na določeni dan in točno ob določeni uri vse svoje še necepljene otroke ali varovance na stavišča k cepljenju in čez osem dni k pregledu, ker bi se sicer klicali na opravičbo. Sel naj naroča starišem ceplencev, da morajo otrokom umiti obe roki gori do ramen in jim obleči sveže, snažno perilo. 3. Županstvo mora preskrbeti g. zdravniku cepilcu primeren prostor (izven šolskega poslopja, in pa zapisnikarja. 4. Pri cepljenju bodi navzoč g. župan ali pa njegov namestnik v dober izgled ljudstvu in v povzdigo namena in prizadevanja, da se izboljša zdravstveno stanje ljudstva tudi v tem pogledu.

Velik požar v Požunu. Pretečeno soboto je pogorelo mesto Požun. Ogenj je nastal ob 2. popoldne. Ker je pihal veter, se je hitro razširil na bližnje hiše in zavzel v par urah tak obseg, da so morali poklicati vojaštvo. Ob 5. je gasilo že okrog 600 gasilcev. Vkljub vsemu naporu pa se je ogenj širil dalje. Ko je bil požar največji je bilo okoli sto hiš v plamenu. Od teh jih je okoli 70 popolnoma pogorelo. Škode je več milijonov kron. O postanku požara pripovedujejo, da so v neki hiši v podstrešnem stanovanju imeli svatbo. Pri ti priliki so pekli meso na masti. Mast se je vnela. Da bi pogasili, so jo polili z vodo; to pa je pognalo plamen v tramovje, ki se je vnelo, in ker je razsajal veter, je bila kmalu cela streha v ognju. 6000 ljudi je brez strehe.

Umrl je v Podbrezjah g. Josip Jeglič, c. kr. davkar v p.

Samomor. Obesil se je dne 10. majnika popoldne 50 let stari, oženjeni kočar Jožef Srebrnjak v Šenčurju, ki zapušča 12 let staro hčerko. Srebrnjak je bil drševno zmeden.

Poročil se je pivovar v Lescah g. Andrej Franz z gđčno. Ano Dobida iz Lescah.

Potres. Iz Postojne nam pišejo: Točno ob 5¹/₄ popoldne je bil včeraj, dne 20. majnika, tu potres, ki je trajal kake 4 sekunde.

Pavšlarjev mlin v Lajhu pri Kranju je — kakor znano — kupil na javni dražbi dne 7. februarja t. l. g. Rudolf Kokalj iz Kranja za svoto 192.670 K. Takoj drugi dan se je Kokalj hitel pobahat v „Savi“, da je mlin izdražil in da se „bo ustanovila v Kranju družba za izdelovanje in čiščenje lanenega in jedilnega olja“. In res, povsod povprašujejo, kdaj se bo začelo kaditi iz Kokaljevega mlina! Triinpol mesece smo zastoj čakali tega veselega dogodka. Sedaj se pa raznaša vest, da je Kokalj ponudil svoj mlin Pavšlarjevi sestri za 160.000 kron. Mlin, ki danes stane že okrog 215.000 kron, pa ponuditi v izgubo 55.000 kron, to niso mačkine solze!

Ubil se je zadnji terek Luka Vogelcnik, rojen leta 1876, v Hrašah pri Lescah na Gorenjskem. Šel je močno pijan na pod posestnika Gašperlina v Šenčurju prenočevati, od koder je padel na tla ter bil na mestu mrtev.

Žena defravdanta Polajnkota je že dospela v Ljubljano. Pustili so jo na svobodi.

Porotna obravnava proti Kunschaku, ki je na Dunaju umoril socialno-demokratskega poslanca Schuhmeierja, se je vršila te dni pred dunajskimi porotniki. Porotnikom je bilo predloženo eno samo vprašanje zaradi zavratnega umora. Po polurnem posvetovanju je načelnik izjavil, da so porotniki Kunschaka soglasno spoznali krivega zavratnega umora. Sodišče je ob 9. zvečer razglasilo sodbo na podlagi porotniškega pravoreka. Po zakonu je bil Kunschak obsojen na smrt na vešalih.

Ljubljana—Gradec. V Ljubljani so se le bali demonstracij za Srbijo in policija je bila podržavljena. V Gradcu so bile hude demonstracije proti katoličanom in policija, ki je mirno gledala vse napade, ne bo podržavljena.

C. kr. deželni šolski svet za Kranjsko. Cesar je imenoval za člane dež. šolskega sveta gospode: dr. Jožef Lesar, Anton Kržič, Adolf Sadar, dr. Rudolf Junowicz, za namestnike: dr. Ivan Svetina, dr. Alfonz Levičnik, Franc Schiffrer in Adrian Achitsch.

Opustitev odprtega predora. Ravnateljstvo c. kr. državnih železnic v Trstu je projekt uprave c. kr. državnih železnic za opustitev odprtega predora v km 86:0/1 proge Trbiž—Ljubljana odobrilo. Vsled tega je deželna vlada odredila političen obhod na torek dne 27. majnika 1913 ob 3/4 10. uro dopoldne s pristavkom, da se komisija snide na kolodvoru v Skofiji Loki. Ugovore zoper projekt je vložiti pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju ali pa najkasneje pri političnem obhodu.

Smrtna nesreča na južnem kolodvoru v Ljubljani. Zadnji ponedeljek popoldne se je zgodila na južnem kolodvoru strašna nesreča. Prizigalec svetilk, Alojzij Marolt, rojen 20. septembra 1883 v Korenitku, je hotel čez tir, kjer se odcepi proga Dolenjske železnice z južnega kolodvora. Stekel je čezenj, da prehitil prihajajoči vlak, a ob polzkih tleh mu je izpodrsnilo ter je padel. Kolesa so mu šla čez prsi in mu zdrobila levo roko. Bil je takoj mrtev. Prihitela je na lice mesta rajnikova žena, ki je mlio plakala, ko je zagledala mrtvega moža, s katerim je bila omožena šele dva meseca. Ljudje so prihitali na kraj nesreče. Nadstražnik Večerin ni pustil ljudi k ponesrečencu. Kmalu sta došla na kraj nesreče c. kr. policijski nadkomisar dr. Skubelj in železniški zdravnik dr. Geiger, ki sta odredila, da so rajnika prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Gospodarski odbor v Litiji razpuščen. Deželni odbor je v soglasju s c. kr. deželno vlado razpusil gospodarski odbor v Litiji. Začasno izvrševanje tozadevnih poslov se je izročilo gosp. Francetu Rozini, sobnemu slikarju v Litiji.

Vsled dinamične eksplozije se je ponesrečil na Boh. Bistrici minér Anton Kravanja. Poškodovan je nevarno na obeh očesih. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico v Celovec.

Vojaška vest. Poroča se, da se v jeseni 1913 in spomladi 1914 izvrše velika garnizijska premeščanja. Med drugimi se premesti tudi naš kranjski pešpolk št. 17, ki je že od leta 1893. v Celovcu, in sicer pride v Gorico, domači celovski polk pa se po 20letni odsotnosti vrne v Celovec nazaj.

Obsojen radi «veleizdaje». Jože Česnik, finančne straže paznik je bil obtožen, da je govoril v Kočevju v gostilniški kuhinji vpricho gostilničarke Hönigman med drugim pogovorom o vojski na Balkanu tudi sledeče: „Če nas dajo dol, bomo prec robce na bajonete nasadili in in šli na drugo stran.“ Pri prvi obravnavi je bil oproščen, nakar se je državni pravdnik pritožil. Pri novi obravnavi dne 18. t. m. v Novem mestu je sodni dvor Česnika spoznal krivim po § 305 k. z. in ga obsodil v tritedenski zapor, vračunajoč 14dnevni in 18uri preiskovalni zapor. — Ta zgled nam kaže, kako človek lahko po nedolžnem „noter pade“, če ne pomisli dosti svojih besedi.

Zgodovinski spominski dan za Hrvate. Vsako leto dne 30. aprila obhajajo Hrvati spominski dan smrti grofov Zrinjskega in Frankopana, ki sta bila dne 30. aprila 1671 v Dunajskem Novem mestu obglavljena, ker so se zarotili proti tedanjemu vladarju nemškega cesarstva Leopoldu I., ki je sklenil neugoden mir s Turki. Zarota je bila izdana, Peter Zrinjski in Franjo Frankopan vjeta ter zaprti v Dunajskem Novem mestu. Skoraj vsi krščanski vladarji in sam papež so prosili milosti hrabrima Hrvatoma, ki sta se tolikokrat odlikovala v bojih za sveto Kristusovo vero, toda zastoj. Dne 18. aprila obsodili so ju kot izdajalca v smrt; vzeli so jima vse časti in vse imetje ter sklenili, da se ima njihov spomin za vselej zatreti. Dne 30. aprila 1671 so v Dunajskem Novem mestu zaprli mestna vrata, a vsi vojščaki so se v polni vojaški opravi razpostavili okoli trga, na katerem je ob 10. uri dopoldne odsekal rabelj glavo hrvaškemu banu Petru Zrinjskemu in njegovemu svaku Franju Frankopanu. Nesrečno Petrovo ženo, ponosno Katarino, so Nemci odpeljali v Gradec ter jo zaprli v samostan dominikank, v katerem je zno-rela ter potem kmalu umrla.

Novi možnarji. Lastnik zasebne šole v Gradcu g. Kellner je iznašel nove vrste možnar. Ta je tako izdelan, da je nesreča pri streljanju izključena. Poizkušnje so se dobro obnesle. Za svojo iznajdbo ima že patent. Ulede natančnejših podatkov naj se obrne, kdor se zanima, osebno na izumitelja v Gradcu.

Kaj bo z našo katoliško mladino? V zadnji „Zori“ se čitajo tožbe z Goriškega in Kranjskega o naraščanju duševne letargije in popolnega brezdelja med našo visokošolsko mladino. Neki dopisnik pa trdi, da mladina živi od navdušenja in svojih idealov in od poetične domovinske ljubezni, in da zato ne pride do razmotrivanja perečih vprašanj. Na bodočem dijaškem sestanku bo pač treba te zadeve preštudirati in poiskati zdravilo, da se sumljiva bolezen ne razpase.

Novejše vesti.

Skader. Nemški listi se silno hudujejo nad avstrijsko diplomacijo, ker je silila na okupacijo Skadra in se je tako vjela v past. Izgubila je namreč Avstrija prijateljstvo Balkana popolnoma, zveza z Italijo je pa zaradi Valone postala zrah-ljana.

Berlin, 22. maja. Došla sta semkaj ruski car Nikolaj in angleški kralj Jurij s soprogo ter več drugih imenitnih svatov. Avstrija nima visokega zastopnika.

Berlin, 22. maja. Vse je ostro zastraženo, da se ne napravi kak napad na carja. Došlo je tudi mnogo ruskih policajev. Ljudstvo carja prizajno pozdravlja.

Petrograd, 22. maja. Rusija je z malimi izpremembami potrdila avstrijski načrt za upravo Albanije.

Dunaj, 22. maja. Rusija zahteva, da naj bode bodoči albanski vladar izvoljen od vseh velevlasti. — Par malisorskih rodov, prideljenih Črni Gori, noče priznati nove vlade. — Črnogorcem sovražni albanski list „Besa“ je vsled ukaza angleškega generala Bourneya nehal izhajati v Skadru.

Bengasi, 21. maja. Italijani so zasedli Cirene in Marso Suso pri Derni. Praske imajo vedno.

Društva.

Kat. slov. izobraž. društvo v Cerkljah priredi predstavo „Dimež, strah kranjske dežele“, narodna igra v šestih slikah, v nedeljo, dne 25. maja 1913. Začetek točno ob polčetrni uri popoldne.

Kat. slov. izobraževalno društvo na Koroški Beli vprizori v nedeljo 25. maja 1913 na vrtu Orehovnikove gostilne burko „Repoštev“, duh v krkonoških gorah. Začetek ob 4. uri pop. Sodeluje tamburaški zbor. — V služaju slabega vremena bode igra 14 dni pozneje.

Kat. sl. izobraževalno društvo v Stari Loki ponovno vprizori v nedeljo 25. maja 1913. igro „Najdena hči. Začetek ob 3. uri popoldne.

V Predvoru priredi izobraževalno društvo v nedeljo dne 1. in 8. junija gledališko predstavo v grajskih prostorih ob 3. uri popold. z igro „Revček Andrejček“.

Zdrave, krepke zobčke do-bijo otročiči brez bolečin,

ako dobivajo v tistem času redno Scottove emulzije. Scottova emulzija vpliva jako izborno na razvitek do-jencev, ker je lahko prebavljiva in redilna. Predvsem se je pa izkazala res hvalevredno pri otrocih v času, ko dobivajo zobe. Scottova emulzija vsebuje namreč poleg drugih dobrih snovi tudi apnene soli, katere so prepotrebne za tvorbo kosti oziroma zobovja. Otroci ostanejo mirni in veseli in niti ne čutijo, kedaj jim zobčki predro čeljusti. Scottova emulzija se lahko uživa vsak čas, ne da bi se s tem izpremenila dobrotu iste; seveda mora pa biti prava Scottova emulzija in ne ponaredba. **11**

Gena originalni steklenici 2 K 50 vin. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 vin. v znamenah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj, VII., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu 1 posi-ljatev potom lekarne za poizkušnjo.

Zobozdravniški in zobotehniški ateljé

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhaeker, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan po 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 16 52—21

Največja zanimivost letošnje sezije so novi modeli svetovnoslavnih 10—3

Helical-Premier koles!

Zahtevajte krasen cenik za l. 1913 brezplačno.

Zastopnik g. Lovro Rebolj, Kranj.

Millijoni uporabljajo proti kašlju hripavosti, kataru, zasliženju, krčevitemu in hrznemu kašlju Kaiserjeve prsne karamelo s tremi jelkami. 37 12—10

6050 not. over. izpričeval od zdravnikov in privatnikov zagotavlja siguren uspeh. Zelo prijetni in dobri bonboni. Paket 20 in 40 vin., doza 60 vin. se dobi pri KAREL ŠAVNIK, lekarna pri sv. Trojici v Kranju.